

Jan Vromman.m4a

Jan Vromman [00:11:04]Het is waar, Legitimiteit als docent heeft toch te maken met ook nog een beetje in de praktijk staan natuurlijk. [7.3s]

Jan Vromman [00:14:11]Als ik mijzelf bekijk, dan heb ik eigenlijk. Spontane daden. Dat ik dingen begin zoals jij doet nu hè. Op eigen kracht. En dat kan zijn dat in de afwerking, dat ik er wel eens een monteur bij haal of een vriend of zo. Maar het zijn auto producties voor een groot stuk zo hè. Maar er zijn ook dingen waar dat ik de de de de machine van producent en scenario steun, ontwikkelingsteun, productiesteun. En nu ben ik weer bezig met zo'n project en dat is heel lastig. Dat is heel zwaar. Maar dat is vooral zwaar als je daarnaast niet iets anders doet, Als je niet bezig blijft, zoals de schilder bezig is of. Je kunt een proces in gang zetten. En ik moet een aantal stappen zetten en dossiers schrijven en. En dat kun je doen en dat duurt lang, en dan krijg je negatief. Dan moet je nog eens indienen. Dus dat project waar ik nu mee bezig ben, we zijn misschien al in een ontwikkelingssteun fase. Dat is misschien al twee jaar bezig, maar het zou heel frustrerend zijn als ik intussen niet ook andere dingen zou doen. [78.2s]

Jan Vromman [00:16:44]Ik heb toen gedurende drie maanden heel intensief geleefd met een camera en daaruit 43 kleine filmpjes gedistilleerd. [9.9s]

Jan Vromman [00:16:56]Maar van 30 seconden tot 5 minuten maar een idee en een titel in beeld brengen en het volgende filmpje. [6.3s]

Jan Vromman [00:17:04]En dat kunnen. Dat kunnen schetsmatige dingen zijn, dagboek achtige dingen, maar dat vond ik zeer bevredigend. Dat vond ik echt plezant. [6.8s]

Janneke [00:17:11]Wat is daar dan zo bevrijdend aan? [1.1s]

Jan Vromman [00:17:13]Omdat dat zo, ge leeft met die camera, ge zet bezig. Die creatie is iets continu. En er is een, als je zegt wat is dan de betekenis ervan? Er was een eindpunt, namelijk die tentoonstelling. Dat gaf er ook een motief van, een doel. Die expositie. En dan heb ik heel dat project, plus nog andere dingen van die dan pure installatie achtergelaten op die tentoonstelling, heb ik dan tot een geheel gemaakt die die expositie was. Maar die drie maanden rondlopen met die camera en dan al, was ook heel plezant. Dat was met een monteur, heb ik toch wel vier of vijf maanden gemonteerd. Ja allee gespreid over. Want het is gemakkelijk gezegd 43 filmkes. Maar ze moeten allemaal toch een klank hebben en een titel.[59.3s]

Jan Vromman [00:18:20]Dat vond ik bijvoorbeeld iets dat ik zou kunnen omschrijven als uw licht. En dat de angst om maken dat veel studenten hebben. Ik voel dat vaak, ze zitten geblokkeerd, om een soort ongelooflijke ambitie, om de beste film te maken van hun lichting, om op festivals hun studenten films onderscheiden te worden. En de faalangst groeit met die ambitie eigenlijk. En je krijgt zo een toestand waarin dat ik zeg: kom jongens, begint eraan. Amuseer u. Amuseren jullie je een beetje? Maak een beetje plezier, doet iets. En dat soort uhm, dat soort dingen.. Dus ja, ik zou zeggen dat uzelf een doel stellen in functie van toch een soort publieke gebeurtenis. Dat dat belangrijk is in zo'n verhaal, omdat dat toch u verplicht om te communiceren, om de gedachten helder te maken. En zo'n concept als de stoel waarop ik zit. Dat vond ik bijvoorbeeld een heel mooi ding om de zwaarte van het filmmaken binnen het institutionele kader van subsidieorganen en ministeries en fondsen. [79.2s]

Janneke [00:19:42]En eisen, eisen, eisen. [0.4s]

Jan Vromman [00:19:42]Ja ja en. Nu ben ik bezig met een documentaires en vragen een scenario, in godsnaam. Een scenario! Die documentaire is, ik sta open voor wat er gebeurt en waar het uiteindelijk allemaal, en dan moet er al een scene en een viewer bijsteken, ofdat dat er al een scène tussen personages is. En dat zijn allemaal die eisen dat ze stellen om die tenslotte die subsidie te kunnen verwerven. [25.6s]

Janneke [00:20:11]Oh ja, en daarom begin ik al niet met subsidie aanvragen eerlijk gezegd. [2.1s]

Jan Vromman [00:20:14]Ja, dat is zo hè. Het is waar, maar nu ben ik het toch een beetje beu na al die jaren. Zo, ik heb zo, allee laten we zeggen. Een vijftien tal keer door de molen van de subsidie gegaan. En dan heb ik evenveel dingen ernaast gedaan die lichter waren of gemakkelijker of. Maar nu weer die dossiers. En nu heb ik mij gekoppeld aan een ex-student. Waardat ik heel graag mee optrek, die is al tien jaar afgestudeerd, maar begonnen dus. Maar die is natuurlijk veel jonger dan ik en dat maakt het weer mogelijk in de zin dat we het nu samen doen. Want het auteurschap als dusdanig, dat interesseert mij minder. Wat er mij meer interesseert is het werk en het doen. [47.4s]

Janneke [00:21:03]Het doen ja.[0.2s]

Jan Vromman [00:21:04]Of er nu twee twee namen van regisseurs opstaan of drie of het is een groepswork, dat interesseert me als dusdanig niet. [7.6s]

Janneke [00:21:24]Ja, ik wil even ingaan op wat je zegt, zegt van. Het zijn echt inderdaad schetsen geweest. Ehm, hoe 43 vind ik best wel veel werk ja. [9.5s]

Jan Vromman [00:21:34]Maar kijk komt, ge komt op een brug en daaronder over een autostrade of een snelweg Weet niet hoe dat jullie dat noemen.[8.0s]

Janneke [00:21:42]Een autostrade versta ik wel hoor. [1.6s]

Jan Vromman [00:21:45]En dat is zo hels, en je zegt 'my god wat een wereld', die (zoevend geluid). Ik zeg Ja ja, dat is het. [8.2s]

Janneke [00:21:53]En dat leg je vast.[0.3s]

Jan Vromman [00:21:54]Ik leg dat vast en dan doe ik iets met de klank of doe ik iets, daar zet ik dan de titel op. En dat is een filmke. [5.7s]

Janneke [00:22:01]Ja, ja. [0.5s]

Jan Vromman [00:22:02]Zo. En dan. Het was, mijn zoon was nog jong en ik had zo zigeunermuziek op staan. En die begon dan plotseling te dansen zoals kleine kinderen, voordat ze groot worden, dat kunnen. En dan een ongelooflijk gevoel van ritme in dat lichaam. Ik zag dat en zeg, potverdoeme dat is toch goe eigenlijk, dat is toch fantastisch? Ik zeg Cesar, Cesar noemt ie, oh ik zei eigenlijk niks, ik heb mijn camera gezet op statief. Ik heb dat muziekske opnieuw opgelegd en ik heb hem zo wat gefilmd. [20.2s]

Janneke [00:22:39]Ja, ja. [0.8s]

Jan Vromman [00:22:41]En dan noem ik dat 'Mijn salon staat open voor dans en muziek'. En je ziet die gast bezig en ik zeg wauw, dat is eigenlijk zo. Ja zo, maar ook dingen dat ik zo heb. Ik had een verzameling postzegels en een verzameling sigarenbandjes. Als kind had ik die ooit, een sigaar heeft, zo... Ik dacht bij mijn eigen wat een tragedie eigenlijk. Die sigarenbandjes zijn totaal uit de tijd. Dat is, ik had die nog. En die postzegels ook. Ja, en dan heb ik zo'n filmpje gemaakt als een soort gevecht tussen de postzegelverzamelaars en de... Dan leg ik ze met witte handschoentjes op mijn plankenvloer. Al die sigarenbandjes netjes op een rijtje. En intussen vertel ik een verhaal. En op 't einde klinkt zo'n Cubaans muziekje. Zo komen die 43 filmkes tot stand. [51.0s]

Janneke [00:23:32]Ja. [0.0s]

Jan Vromman [00:23:33]Dus eigenlijk allemaal kleine observaties en soms gepremediteerd laat ons zeggen, omdat je dacht ik zal er eens wel een film over maken, hè? Maar je kunt zoveel ideeën hebben dat je nooit alle ideeën kunt verfilmen. Dus je kunt gaan zoeken naar een formule waarin je zegt: ja, als een soort synopsis of als een soort teaser. Doe ik toch al die filmkes hè. Al is het nu een soort verkleining of. Ja, voilà. Ja, dat was een projectje, dat maakt dat concreet u [30.5s]

Janneke [00:24:04]Ja. Eigenlijk is dit precies wat ik ook aan het doen ben. Ik was eigenlijk benieuwd hoe je dat dan deed, maar ik.. Bij mij is het ook heel erg. Wat valt mij op, waar valt mijn oog op? En dat wil ik vastleggen. En soms vind ik daar iets van, soms wil ik het gewoon op zichzelf laten. Soms monteer ik het zo dat het ook eigenlijk een ontwikkeling heeft. Dan ben ik over langere tijd beeld aan het verzamelen. En soms is het ook echt letterlijk dat ik. Ik heb één keer meegemaakt dat ik geen keus kon maken. Heb ik ze allemaal tegelijk in beeld gezet, dan laat maar samen als een beeld. [31.4s]

Jan Vromman [00:24:37]Een mozaïek beeld. [0.1s]

Janneke [00:24:37]Ja, maar inderdaad, wat mij opvalt en. Wat ik op gegeven moment terugkreeg, want er zijn ook drie anderen nog mee aan doen. Met de artistieke experimenten die ik probeer had ik hetzelfde uit als ik kijk wat het voor hen doet en reflecteren we dan ook op. En een ander zei meteen van eigenlijk zijn we zelfportretten aan het maken. En toen dacht ik..[22.3s]

Jan Vromman [00:25:00]Een beetje, altijd, als iemand een roman schrijft. Wat dat die ook doet, tenslotte put hij uit wat hij kent en wat hij is. [8.5s]

Janneke [00:25:08]Ja he, ja.[0.2s]

Jan Vromman [00:25:09]Maar je kunt dat transponeren natuurlijk. Je hoeft niet altijd in de ik vorm. [3.5s]

Janneke [00:25:13]Of nee. [0.7s]

Jan Vromman [00:25:15]Maar vaak in die kleine dingen doe ik dat met mijn eigen stem en kom ik ook zelf een beeld. Maar niet per se omdat ik dat graag doe, maar gewoon omdat dat eerlijk is tegenover wat je aan het vertellen bent zo hè.[13.0s]

Janneke [00:25:28]Ja, maar ook. Omdat een kleine oefening. Als je het gewoon bij jezelf houdt, dan is ie ook makkelijk te starten. En als je er weer andere mensen voor nodig gaat

hebben voor organiseren dan dan kan het wel eens daar mee vastlopen of te overdacht worden waardoor ik alweer: oh nee laat maar. [16.4s]

Jan Vromman [00:25:45]Maar. Ja, ja, natuurlijk ja. [2.0s]

Janneke [00:25:48]Maar dan was ik echt gaan denken van ja, is het een zelfportret? Ik weet het niet. Het zegt wel veel over mijn blik op de wereld. [5.7s]

Jan Vromman [00:25:54]Waarschijnlijk als je al die dingen samen telt, is dat het ja, een zelfportret he ja.[3.2s]

Janneke [00:25:58]Ja, ja. Maar ik heb soms een beetje moeite met de term. [1.9s]

Jan Vromman [00:26:01]Je hoeft die ook niet te gebruiken vind ik.[0.9s]

Janneke [00:26:02]Nee hè? Nee. En ik wil ook niet vastzitten in terminologie. Ik, ik. Ik heb het ook opgeschreven van ja. Ik vind het heel problematisch als je iets gaat proberen te definiëren eigenlijk. Daar komt het mij ook op neer en dat proefde ik bij jou ook in je boek dat je zo zegt van ja ik kan er wel van alles van vinden, maar eigenlijk is er dit ook nog en dat is er ook nog en. [21.0s]

Jan Vromman [00:26:24]Je kunt dat zo indelen, maar er zijn ook andere indelingen. [1.8s]

Janneke [00:26:29]Dat dacht ik met jouw poëtische brein. Wat voor. Zouden we een. Zouden we een naam of iets of een iets kunnen bedenken wat dit soort kleine schetsen oefeningen. Die dan misschien samen iets van een portret vormen of de blik op de wereld. Ik zou daarvoor graag een mooi woord voor kunnen verzinnen. [24.8s]

Jan Vromman [00:26:56]Ja, ik ga nu niet dat woord geven maar... [2.8s]

Janneke [00:27:01]He jammer! (lacht) [0.1s]

Jan Vromman [00:27:01] Maar we kunnen er misschien toe komen. Want het zijn ontmoetingen eigenlijk, gewoon moet. In een ontmoeting is er altijd uzelf, maar je ontmoet iemand of ontmoet iets of ontmoet een ruimte of. En er is een fascinatie. Het is een ontmoeting met iets of iemand. Hoe dan ook, dat kan met een pony zijn, of een ezel, of een kalkoen? Hahaha. Ik bedoel, in die ontmoeting ontstaat er iets en dat noem ik altijd die transversale positie. Dat is van, met dingen is dan moeilijker. Maar als je tegenover de mens staat en de ruimte die ontstaat en als je, als je op een machtsvrije relatie staat met dingen, ontstaat er zo iets. Een fluïdum, een soort spanningsveld is een slecht woord eigenlijk. Er ontstaat een fluïdum. Ik denk dat het gaat over ontmoetingen met iets. Hoe zou je dat dan kunnen zeggen? In één woord? Iets of iemand. En dat zijn die kleine dingen. En die kun je registreren of je kunt die achteraf reproduceren. Je kunt die noteren. Kunt die achteraf reproduceren? Dat je dan zegt ja, maar hier heb ik dan wel efkes drie acteurs voor nodig en een D.O.P. en een scherpsteller en twee klankmannen en jaja ja, maar snap je? Eigenlijk is toch, dat hoe groot het ding ook wordt, het begin is toch altijd dat. [101.3s]

Janneke [00:28:44]Ja, dat klopt. Ja. [1.2s]

Jan Vromman [00:28:45]Als je het oeuvre bekijkt van Bruno Dumont, dat is zo een filmer uit Frankrijk en die heeft nu Lampier gemaakt en die heeft een prijs gewonnen in Berlijn.

En ik weet dat zijn eerste films, dat was eigenlijk waar die woont. Deed de dingen met de mensen wat ik kende. En nu is dat met ruimtetuigen en galxies, maar eigenlijk is nog altijd hetzelfde. Nu is het 7000 keer duurder dan zijn eerste film.[33.7s]

Janneke [00:29:20]Ja, oei haha. [2.0s]

Jan Vromman [00:29:22]Ja snap je? Maar eigenlijk herken ik nog altijd die Bruno Dumont van die eerste films. Dan is namelijk, die amuseert zich in die streek die dat hij goed kent. Waar dat ie woont. En dat brengt hem tot verbeelding. En die verbeelding werkt hij uit. En nu is hij beroemd en kan hij daar grote middelen tegen zetten. [18.6s]

Janneke [00:29:48]Dat is misschien waar dat televisie anders is. Televisie vlakt uzelf als auteur uit. Omdat je werkt in functie van een reeks of een. En dan denkt. Ja, we moeten hier diversiteit in ons project steken voor de televisie reeks. En er moet ook inclusie zijn. Goed, oké, we kunnen de rol van een Marokkaans meisje die lesbisch is, die voetbal speelt. En dat zijn eigenlijk bijna dan. Je kunt daar natuurlijk ook je verbeelding in steken, maar het zijn toch allemaal dingen die kunstmatige allee, die gecreëerd worden en te maken heeft met een soort lastenboek dat ze voor zichzelf, in de schrijvers room. Je maakt een soort lastenboek van daar moet de reeks aan voldoen. Ja, en dan kan dat wel vertrekken van een ideetje dat ze hebben of zoiets, maar dat kan nooit worden wat jij nu aan het zoeken zijt of wat vertellen zijt? Dat kan het dan niet worden, je hebt lang genoeg bij televisie gewerkt om dat te weten natuurlijk. [67.4s]

Jan Vromman [00:39:51]Dan was uw obstakel het filmen? Ik voel mezelf geen goeie cameraman. Ik film wel graag. [5.3s]

Janneke [00:39:57]Ja, ik ook. [0.4s]

Jan Vromman [00:39:58]Als er als er feest is of om het even wat. [2.7s]

Janneke [00:40:01]Ja. [0.0s]

Jan Vromman [00:40:03]En ik kan daar rondlopen met de camera, want in mijn laatste film, daar zitten veel eigen beelden en dat ik niet eens benoem. Want ik heb dan ook een stuk fictie daarin, met een D.O.P. en een ploeg en zo. En dan heb ik voor tweederde archief en ik heb mijn eigen beelden gewoon als het archief behandeld, zoals dingen dat ik gevonden heb en samengezocht heb, heb ik dan gewoon als archief behandeld. Maar het plezier om dan bijvoorbeeld, ik zeg maar iets, naar het carnaval in Aalst te gaan en daar met die camera rond te lopen, dat zijn momenten van geluk, Ja, voor mij hè. [41.1s]

Janneke[00:40:44]Ja. [0.0s]

Jan Vromman [00:40:45]Ik vraag mij af waarom dat je daar bang zou moeten voor zijn. [3.3s]

Janneke [00:40:49]Ja, omdat ik toch een behoorlijk perfectionistisch beeld heb van wat het moet worden. [3.5s]

Jan Vromman [00:40:53]En is dat dan die technische eisen die je stelt aan dat beeld van definitie van[3.6s]

Janneke [00:40:59]Ook. Ja, ja. [0.8s]

Jan Vromman [00:41:00]Tenslotte, als je in een gevangenis zit en je hebt alleen een balpen, een stylo, dan is dat uw instrument hè.[9.1s]

Janneke [00:41:09]Ja, ja. [0.7s]

Jan Vromman [00:41:11]En als je alleen maar een gsm hebt, is dat uw instrument. En ik zou eigenlijk, als ik de eerste schilderijen van Van Gogh zag, die waren gewoon slecht geschilderd. Dat was een slechte schilder. Die kan niet goed schilderen. Het is maar later dat hij dan zo met diezelfde middelen iets gevonden heeft, een vorm, een ding. En dan plotseling klopte dat. [27.7s]

Janneke [00:41:40]Ja, maar ik denk dat daar ook wel iets belangrijks in zit. [2.0s]

Jan Vromman [00:41:42]Dat je door te doen, bedoel ik dus. [1.6s]

Janneke [00:41:44]Ja, ja, maar dan dat je gaat ontdekken wat wat is dan mijn manier die bij mij past. [3.7s]

Jan Vromman [00:41:48]Maar ik zie dat die camera met een lens van € 200.000. Dat kan zeer boeiend zijn, maar dat is niet per se interessanter. Dat is zo mijn gevoel daar tegenover. Maar ik merk dat ook nu we weer in de running zijn voor een officieel geproduceerde film. Dan automatisch komen die dingen erbij, die veeleisendheid tegenover de camera. Maar soms vraag ik me af waarom eigenlijk? [32.5s]

Janneke [00:42:21]Ja. [0.0s]

Jan Vromman [00:42:23]Om ervaren te worden als een professioneel product of zoiets. Of het is allemaal heel. Er bestaan geen wetten of regels of ehh... [13.8s]

Janneke [00:42:38]Nee maar ergens zijn die er wel hè[1.1s]

Jan Vromman [00:42:39]Ja, die zijn er in de selectiecommissie en in die festival selecties en in die dingen. En als ze dan beelden in de cinema tonen, dan moet dat een minimum zijn. Een aantal minimeisen voor televisie trouwens ook, al vallen die allemaal een beetje weg omdat de journalisten moeten nu zelf gaan filmen. [17.1s]

Janneke [00:42:57]ja, ja, toen ben ik dus afgehaakt. Ja, ja. Toen werd het niet meer mooi. Het moest vooral snel zijn. [4.4s]

Jan Vromman [00:43:03]Ja, ja. [1.1s]

Janneke [00:43:05]Maar het zijn die dingen die ergens mij gewoon hebben geblokkeerd. En. Als ik het precies had geweten waar het in lag, dan had ik het wel kunnen doorbreken. Maar het was iets heel gevoelsmatig waar ik nu door gewoon zelf te maken...[12.8s]

Jan Vromman [00:43:18]Misschien doordat je in zo'n professionele milieu, op een bepaalde manier professionele milieu werkte zoals televisie. Nu heb je dan misschien de reflex van. Ik kan niets, ik kan dat niet op mezelf doen. Dat soort professionele omstandigheden creëren of dat soort professioneel werk maken Je moet gewoon denken aan: hoeveel films zijn er niet met gigantisch professionele middelen, totale onzin en slecht en belachelijk. Dat is toch een mooie troost? [30.4s]

Jan Vromman [00:45:04]En dat is ook gestart uit een artistieke. Als je bezig met kunst dan stel je je die vragen niet. [6.0s]

Janneke [00:45:11]Nee, maar die is erin gekomen door mijn beroepspraktijk. [1.6s]

Jan Vromman [00:45:31]Het is een beetje oefenen in, in het weggooien van angsten eigenlijk, maar dat heeft iedereen. Ik heb verteld over dat ik als pedagoog dan, tegenover mijn studenten vond ik mijn grootste taak, dat wegnemen van die faalangst eigenlijk. Al de rest is, is.. en praten met studenten was voor mij vaak zoiets van, meer van een soort klimaat creëren waarin ze weer een beetje geluk vinden in hun werk. En ja, ze stimuleren en toch dat ze proberen zichzelf te verbeteren op een of andere manier, dat is zijn complexe dingen. [42.3s]

Janneke [00:46:14]Ja, want verbeteren heeft bijna weer in zich dat het daarvoor niet goed genoeg was. [2.3s]

Jan Vromman [00:46:18]Ja, ja, verbeteren, ook al is het. In dat tekenen met een stylo, omdat er niks anders is van middelen, daar kun je ook in verbeteren natuurlijk. En je moet natuurlijk altijd ja zo goed mogelijke dingen maken, wat voor medium je ook gebruikt of wat voor camera kwaliteit je ook hebt, moet je altijd dat soort. Ja, er is wel iets als een soort ja. Zoeken naar en zoeken naar het juiste antwoord op uw, op wat jij gebruikt als middelen. Dus daarmee. Als je dan werkt met een gsm als bron van uw beelden en dan moet u daar iets mee doen. We moeten niet proberen iets anders te doen met die gsm. Snap je? Dat is zo'n ding dat, een soort zuiverheid creëren. Maar dan is de andere vraag doe je er mee. Dat is. Het is dan dat ik misschien interessant vind om, om op een bepaalde manier verbonden te zijn. Bijvoorbeeld die tentoonstelling. Dat is een engagement, een verbinding. Maar je zou dat kunnen voor jezelf opleggen van alles dat je doet. Dat je er namelijk een publicatie van maakt of iets doet, wat ik allemaal niet goed ken enzo, omdat ik daar niet mee bezig ben, maar omdat jij iets hebt op internet wat je moet voeden met uw verbeelding. Je hebt dan een stuk of honderd volgers of zo, ja dat is goed he, je bent bezig. [101.1s]

Janneke [00:48:03]Is dat denk je wel, dat vind je wel, er moet wel publiek... Je moet je eigenlijk blootstellen aan publiek, dat is eigenlijk wat je wel zegt. [7.6s]

Jan Vromman [00:48:10]Dat vind ik wel ja. Dat vind ik wel, want. Dat verschil tussen zelfs heel, heel interessant doen. Dat mensen dagboeken schrijven, zagezegd voor henzelf en toch stiekem ook omdat ze denken dat ze een goed dagboek aan het schrijven zijn. Dat zou kunnen gelezen worden door hè. Dat dubbelzinnige heb je constant. Maar ik vind dat altijd. Ja. Het is een soort. Het is een soort verheldering van u, van uzelf eigenlijk om dat communiceerbaar te maken. Want wat is er in het leven anders dan communicatie? Of we nu de liefde bedrijven of we zijn nu aan het babbelen met elkaar. [46.9s]

Janneke [00:48:58]Dat klopt ja. [0.5s]

Jan Vromman [00:48:59]Als je iets maakt en en dat is alleen in en in uw eigen en uw eigen bubbel of in uw eigen cocon dat daar rondzweeft als elektronen rond uw eigen lichaam, dan is er niks. Je kunt er niks mee doen. [14.3s]

Janneke [00:49:14]Nee nee. [0.5s]

Jan Vromman [00:49:15]Ja, ik vind het altijd goed om... En ik vind dat ook als ik kom met een film, ik zeg maar iets, in mijn geboortedorp dat ze vinden dat ze moeten een projectie van... En dat zijn dan mensen die niet gevormd zijn of niet bezig zijn met cultuur of kunst. En dan denk ik ja, dat zijn ook mensen, evenveel als ik. Ik moet helder genoeg zijn om ook met die mensen, om wat ik gemaakt heb te kunnen voorstellen aan die mensen. Er is geen excuus. Ik zeg niet dat ik tot compromis kom. Maar van mijzelf ben ik eigenlijk iemand die probeert te communiceren, ja, ik heb dat heel sterk. Dus wat ik ook maak, er is altijd. Sommige mensen vinden dat moeilijk ofzo, maar een behoefte aan duidelijkheid. Ja, een behoefte om iets, iets duidelijk te doen. In die zin ben ik echt een pedagoog eigenlijk, ook met mijn films. Als ik voor een muur sta, en ik kijk naar een werk van iemand en ik kan echt niet. Natuurlijk door het feit dat ik massa's tentoonstellingen gezien heb en gevoed ben door van alles, kan ik misschien autistisch werk wel min of meer verstaan, maar dan moet het toch wel heel gespecialiseerd zijn eigenlijk. [81.1s]

Janneke [00:50:38]Of dan waardeer je waarschijnlijk om de vorm of om iets anders. [2.8s]

Jan Vromman [00:50:41]Als je zegt: Ik zie daar nu dat ding, wat is dat? Wat moet ik daarmee doen? Waarom is dat? Is dat lelijk? Is dat mooi? Of wat is dat? Ik kijk ernaar. En het is allemaal ingewikkeld. Maar een zekere, als nu Bill Viola, Viola ken je hè, als ik nu naar Bill Viola ga, da's helder hè. [23.4s]

Janneke [00:51:06]Ja.[0.0s]

Jan Vromman [00:51:10]Het is spiritualistisch, er zitten veel gedachten in, maar wat je ziet is helder. Duidelijk.[4.5s]

Janneke [00:51:21]Klopt. Ik vond zijn vroegere werk. Toen ik zelf studeerde had ik ook een tentoonstelling van hem gezien en die vond ik heel rauw ook wel hier en daar, er was zelfs nog veel in te ontdekken. Echt video ook. Qua materiaal natuurlijk heel anders, in VHS, en nu ben ik laatst in Luik geweest en die is ook weer heel erg gepolijst. [19.7s]

Jan Vromman [00:51:42]Waar. En ik vind het inhoudelijk niet per se fantastisch, in de zin van ehm ja, het is zo. Het gaat die spiritualistische, esoterische toer op, een beetje zo. Zijn binding met realiteit en met dingen en met engagement, is heel vaag eigenlijk. Maar ja, maar het is wel. Het is gepolijst ja. [22.1s]

Janneke [00:52:05]Ja ja. [0.4s]

Jan Vromman [00:52:06]Maar ik heb hem ook vroeger nog gezien. Ik vond het altijd wel een beetje gepolijst eigenlijk.[3.8s]

Janneke [00:52:10]Jawel, jawel, maar ik had het idee dat dat vroeger minder duidelijk was dan nu. [3.3s]

Jan Vromman [00:52:14]Nu is het wel met de grote middelen ook af en toe he. [2.5s]

Janneke [00:52:17]Jaa, dat grote scherm. Ben je er al geweest in Luik?[3.0s]

Jan Vromman [00:52:20]Ja ja, ben ook geweest, vandaar dat ik er toevallig aan denk ja. Ja die eerste ruimte, fantastisch hé? En zeker als je dan de tijd neemt om ieder ding volledig te kijken, ja dan kom je wel tot verrassingen. En dat je zegt. [13.2s]

Janneke [00:52:33]Ja dat klopt, maar dat is ook...[1.0s]

Jan Vromman [00:52:35]In de zin van, ge zijt toch een duiveltje? Hij doet het toch wel goed. [2.6s]

Janneke [00:52:38]Ja, maar het is wel echt meditatief vind ik. Als je zó lang naar zo'n beeld blijft kijken, dat je eigenlijk na 10 minuten... [5.7s]

Jan Vromman [00:52:45]Begint te denken, van kom jongens vooruit hè.[2.0s]

Janneke [00:52:48]Ja, het geeft ook weerstand. [0.3s]

Jan Vromman [00:52:49]Ja, en dan toch krijg ik iets. En dan als ik aan je er doorgegaan bent, dan ben je toch content op de een of andere manier. [5.9s]

Janneke [00:52:56]Ja, klopt, want er zit bij hem wel heel vaak een soort van climax moment in. *(we spreken wat over onze ervaringen op de tentoonstelling)*[3.4s]

Janneke [00:53:30]Ik vind zijn, hoe hij je dwingt om te blijven kijken. Want eigenlijk dwingt hij het af, want je weet gewoon door zijn manier van werken dat er iets gaat komen. Dat vind ik wel sterk, dat hij je kan vasthouden. [12.3s]

Jan Vromman [00:53:43]Het is tenslotte communicatie, ik kan het niet anders zeggen. Hij is zich bewust van hoe mensen kijken. En hoe dat je daarmee aan de slag kan gaan. Hij kan ze irriteren door de lengte, maar hij weet ook dat hij ze niet mag verliezen. Dus hij doet dan iets. Je blijft altijd op een andere manier. Ik ben een ongeduldige mens. Geduldige mensen hebben daar eigenlijk nog veel minder problemen mee. Ik was met iemand anders die zat daar altijd rustig te kijken. Ik vond dat niet saai maar ik moest dan wel vechten, soms tegen. [36.8s]

Janneke [00:54:20]Ik ben ook een ongeduldige mens. [1.6s]

Jan Vromman [00:54:24]Ah voila, dus als je zelf niet die drang tot het delen van uw werk met anderen hebt. Als je dat niet hebt, dan is het toch therapeutisch en niet meer? Ja, dan is het alleen voor jezelf. [14.3s]

Janneke [00:54:39]Ja. Maar het grappige is dat ik nu dus merk, nadat ik juist voor mezelf gemaakt heb, ik begin te merken dat ik het eigenlijk wil gaan tonen. Dus ik heb ergens het vermoeden en dat merk ik ook wel bij de andere deelnemers, dat ze. Als je eenmaal wat voor jezelf hebt geëxperimenteerd en hebt gedurfd. Op een gegeven moment slaat het wel om naar: ik wil er mee naar buiten. Maar als je het hebt over faalangst, ik heb het idee dat je dat daarvoor, dat voor jezelf creëren wel nodig hebt voordat je...[31.3s]

Jan Vromman [00:55:11]Om een zekere veiligheid te voelen. Zo van, nu ben ik op een punt gekomen en zou ik kunnen zeggen van dan is getekend en getekend en getekend. In een bepaald moment zeg je dan, ja. [11.4s]

Janneke [00:55:24]Ja. [0.0s]

Jan Vromman [00:55:27]Ja nee nee, maar dat is dat is de weg naar. Maar tenslotte gaan we niet tevreden. Ja, je kunt natuurlijk, Dus het is voor u, voor uzelf, nuttig om dat te doen, daarmee bezig te zijn zonder te denken aan publiek en zonder te denken ook aan communicatie of aantonen. Maar ik heb altijd zoiets van naar een einddoel gaan zo, die

weg, dat ding dat je daarvoor nu voor jezelf zet. Op een bepaald moment is het gedaan en is het af. Ik wil zeggen, ik heb vaak als ik zo kijk naar al mijn films. Kan ik achteraf zeggen oh, ik had dat beter kunnen doen of ik had dat kunnen veranderen, of het is niet goed, Maar eigenlijk is dat niet. Je moet daar niet meer mee beginnen aan klungelen. Dat is wat dat is op dat moment. Op het moment zeg je: ik knip de navelstreng door. [45.5s]

Janneke [00:56:14]Ja en het staat op zichzelf. [1.3s]

Jan Vromman [00:56:16]En het staat op zichzelf. En het is dat. Ik vind dat wel goed. Voor mij is dat een soort van motor, een soort van drive, een soort van ding die zo die zorgt dat ik kan blijven gaan. [16.3s]

Janneke [00:56:33]Ja. En wat je net zei, die die faalangst. Als docent wil je vooral die faalangst wegnemen bij de studenten. Je hebt ook al wel, als ik het goed heb begrepen, de faalangst benoemt vooral dat ze meteen hun allerbeste werk willen maken of meteen de lat heel hoog leggen. [16.6s]

Jan Vromman [00:56:51]En de concurrentie met de medestudenten, wat dan nooit uitgesproken wordt, maar die bestaat wel. Ze kijken naar elkaar en zeggen, ah shit die doet dat goed en ik kan dat niet en tata tata... [11.0s]

Janneke [00:57:03]Laat je ze dan juist wel naar elkaars werk kijken?[1.8s]

Jan Vromman [00:57:09]Dus als ik. Nu doe ik de educatieve master, ik ben eigenlijk officieel met pensioen in de school, maar ik heb nog wel twee vakjes. Ik doe nog de specifieke vakdidactiek in de educatieve master en ik doe nog individueel artistiek onderzoek met de cameramensen. Omdat de leraars camera hebben, die weten niet hoe dat ze dat moeten formuleren. Zo'n artistieke opdracht. Die zijn bezig met lenzen en werkdiscipline en hoe dat zo'n set functioneert. Maar ik kan zeggen tegen, ik kan zeggen kijk, voor deze oefening vertrekken we van een schilderij dat je kiest of een foto. En in die geest gaan we nu iets maken zonder klank of zo. Ik kan een opdracht formuleren die artistiek is, waar ze mee aan de slag gaan. Euhm. Maar ben uw vraag vergeten. [57.5s]

Janneke [00:58:08]Waar dan de faalangst in zit, waar je dat weg moet nemen. Daar was ik een beetje mee begonnen en of ze elkaars werk zouden zien.[5.7s]

Jan Vromman [00:58:19]In de documentaire afdeling. Ze maken hun eindwerk, ze pitchen een oefening, samen. Ze moeten opstaan. Daar vooraan gaan staan. Dat is al iets hè? Dat is al heel moeilijk hè. En dan probeer ik mij tussen de studenten te zetten en ieder luistert naar elkaar. Ja, ik heb een ideetje. Maar ja, ik zou het ook zo willen doen en ik denk bij mijn eigen, amai. En dan pitches van de drie ideeën tegelijk en dan de eerste, de eerste gesprekken voor de documentaire als we een eindwerk willen maken. En dan zit ik daar naar te luisteren en en dan voel je al dat ze naar elkaar luisteren en dan gaat dat verder. En vaak zeggen ze dan ja maar ik ga het over twee jaar doen. Ge kunt uw master, na drie jaar bachelor in één jaar doen.[54.7s]

Janneke [00:59:15]Ja, maar ook in twee.[0.5s]

Jan Vromman [00:59:16]Maar ze doen niks, dat eerste jaar van die twee jaar. [2.1s]

Janneke [00:59:19]Nee?[0.0s]

Jan Vromman [00:59:19]Buiten bang zijn. En buiten er echt niet aan beginnen. Er gebeurt weinig als ze hun master over twee jaar doen. Dan heb altijd het gevoel van dat is zonde jongens, het is zonde. Je hebt uw inschrijvingsgeld opnieuw moeten betalen. Doe dat gewoon, start, werk, werk op de vloer. Misluk, sta weer recht. Toon. Dus ja dan, ik begeleid ze verder en dan zitten ze te denken van: oei ik moet eerst goed voordat ik het aan Jan kan tonen. [30.5s]

Janneke [00:59:51]Ja. [0.0s]

Jan Vromman [00:59:52]In plaats van gewoon, al hun gerommel te tonen, gewoon doe maar.[3.2s]

Janneke [00:59:55]Ja. [0.0s]

Jan Vromman [00:59:57]Val maar, ge denkt, hij denkt van alles en het is gewoon niet te zien wat hij allemaal denkt. Dus dat denken in uw hoofd en die constructie. Het is niet omdat iemand die in zijn keuken koffie gaat zetten, dat dat gaat over eenzaamheid. Het kan ook zo gefilmd zijn dat die die daar alleen koffie zetten. Nu zijn ze in de keuken dat dat wel gaat over eenzaamheid en dat is dan uw vak kennen hè. Dat is dan. Hoe doe je dat? Hoe film je dat? [33.9s]

Janneke [01:00:32]Ja. [0.0s]

Jan Vromman [01:00:32]Ja. Dus ik heb nu maar een dwaas voorbeeld, maar dat zijn de dingen. En inderdaad, we bekijken ze samen. Ja, ik heb al die stadia van dat ze dan tenslotte tot een scenario moeten komen en zo. Dat blijft altijd klassikaal en ze luisteren altijd naar elkaar en iedereen vindt elkaars idee in de klas altijd fantastisch. Omdat ze altijd vriendelijk moeten zijn tegenover elkaar. Maar toch voel je. [25.6s]

Janneke [01:00:58]Maar tegen zichzelf zijn ze hard. [2.2s]

Jan Vromman [01:01:01]Denk ik. Ja, maar toch voel je dat, bijvoorbeeld Eli, die is toch heel sterk, dat is een goed idee. En die andere voelen dat ook natuurlijk. En die zeggen dat ze dat niet voelen. Dus je hebt heel die werking en dan zeg ik, ja, dat er geen probleem is hè. Ik bedoel dat, in dat veld van het audiovisuele kunnen ze goeie sympathieke reportages maken ook. Ze moeten geen kunstwerken maken. [42.9s]

Jan Vromman [01:02:03]En dat kan goed gefilmd zijn, heel mooi zijn en menselijk. En dat is oké. Het is geen grote film of zo, maar het is oké. Het is fantastisch. Goed bezig. Wees niet zo...(...) We leven in een, om het economisch uit te drukken, in een kapitalistische wereld waar dat het gaat over winnen, winnen en niet verliezen. En ik, heel mijn leven, ik ben nooit echt verloren, maar ook nooit echt gewonnen. Ik heb een festival en een keer een vertoning hierin. Maar je kunt niet zeggen dat dat. Maar dat is ook niet erg. Nu denk ik dat, op mijn leeftijd, dat is allemaal niet erg. Ik heb mij altijd tot nu toe goed geamuseerd. [50.8s]

Jan Vromman [01:06:14]In onze school hebben we ook een theater afdeling. Acteurs en regisseurs. En het is zo merkwaardig hoe dat daar in hun werkproces, in het creatie proces alles onmiddellijk op scène gegooid wordt. Eigenlijk op de vloer. Ze doen gewoon. En al doende komen ze tot iets. Terwijl die van de film zitten een tijdje in stilte op een kamer te monteren en voor te bereiden en denken dan dat ze moeten iets bijna afhebben om het te tonen. [30.5s]

Janneke [01:06:45]Ja. [0.0s]

Jan Vromman [01:06:46]En dat is eigenlijk, in een educatief proces is dat rampzalig, ik zou het liefst van al, maar dat bestaat in de school structuren niet, zo'n soort permanente oefeningen, een beetje wat jij beschrijft. Dat is een permanente oefeningen dat ik permanent kan begeleiden eigenlijk. Ze filmen, ik zie, ik zie hoe dat ze filmen, je maakt de meest krankzinnige dingen mee hè. Je ziet dingen, zien jullie niet wat er gebeurt of of bijvoorbeeld bij mij. Ik had een oefening dat noemde de black black box, dus ze moesten een documentaire maken in de studio. [38.8s]

Janneke [01:07:26]Oké, ja. [1.1s]

Jan Vromman [01:07:28]Je kunt in de studio beelden binnenbrengen, mensen binnenbrengen. Er al een keer iemand met ezels binnengekomen in de studio. Alles is mogelijk en je kunt maquettes maken. Je kunt van alles doen, het moet documentair zijn. Dus geen acteurs in kostuums. [17.5s]

Janneke [01:07:46]Maar geen script, geen voorgeschreven teksten. [4.9s]

Jan Vromman [01:07:51]Of ja, maar omdat ze dan toch in die studio zitten en dat moet dan in twee dagen gefilmd zijn, moeten ze wel een draaiplan hebben en ze moeten tenslotte komen tot... Ze nodigen dan drie mensen uit in de studio die het moeten hebben over hun depressie. Ik zeg zomaar iets en dan zie ik dat ze zijn constant zittend bezig zijn met die flapjes van die lampen en die camera en dat ze vergeten dat daar drie mensen zitten, terwijl dat er wel een technische ploeg is. Ze hebben een ploeg en dan zit ik dat observeren en dan zeg ik ja maar weet, je werkt daarvoor met een cameraman en gij zijt bezig met die mensen. Je kunt wel een keer kijken efkes of dat op de monitor dat beeld. Maar ik bedoel, dat zijn zo'n attitude dingen. [48.0s]

Janneke [01:08:42]Maar daar zit wel een een, een kip en ei ding in hè. Want eigenlijk moeten ze dat dan wel van tevoren uitdenken, maar ze moeten niet te lang blijven denken, want dan gaan ze dat niet doen. [8.3s]

Jan Vromman [01:09:19]Die oefening begint wel een maand voordat ze gaan filmen. Ik bedoel, ze hebben wat tijd om na te denken, om dingen uit te zoeken. Maar ik vind dat zeer boeiend omdat ze verplicht zijn. Uit de veilige paden te treden van ja, ik ga naar de bakkerij en ik film de bakker. [15.6s]

Janneke [01:10:55]Misschien dubbel het met wat je al gezegd hebt net, maar misschien even voor mij om het helder te maken. Welke elementen eigenlijk essentieel voor jou, als je gewoon puur over creatie hebt. Welke elementen zijn dan essentieel? [17.5s]

Jan Vromman[01:11:29]De parameters zijn er altijd, maar welke elementen zijn essentieel? Het ding is dat je, toch weet wat je aan het doen zijt. Dan volgt de rest wel. Dan weet je hoe dat dan moet zijn. Hoe dat, of dat er nu veel woorden moeten zijn of juist niet. Of dat er een vertelstem moet zijn, of iemand die spreekt in beeld. Ik denk dat jij eigenlijk weet wat je wilt vertellen, hoe klein ook. [37.6s]

Janneke [01:12:07]Ja, ja, ja. Ja. [0.6s]

Jan Vromman [01:12:09] Voor mij is dat dan. In dat verhaal van die 43 films. Iedere keer een klein ideetje en dat ideetje dat je hebt van autostrades is dus hel. Dan zeg je, we gaan dat nu in beeld brengen en dan gaan de dingen wel. [21.8s]

Janneke [01:12:31] Ja. [0.0s]

Jan Vromman [01:12:33] Dus als je tegen die student of tegen jezelf zegt, wat wil ik nu doen? Wil ik nu tonen dat ik een mooie vrouw ben die sympathiek is? Of wat is mijn doel eigenlijk? [8.9s]

Janneke [01:12:45] Dus eigenlijk ook. Ja, ja [0.8s]

Jan Vromman [01:12:49] Je hoeft dat ook niet onmiddellijk te weten natuurlijk. Je kunt daar naar zoeken. Maar tenslotte, op het moment dat je. Dat je begint, in de zin van nu ga ik iets maken dat een eindproduct is, zoals een schilder een schilderij maakt en whatever wat van kunst uitdrukking. Dan moet je het eigenlijk wel weten. [20.3s]

Janneke [01:13:11] Ook al is het onbewust en kom je er pas gaandeweg achter. [2.2s]

Jan Vromman [01:13:14] Het is altijd zeer veel onbewust. Maar ergens moet er iets, allee, ge moet ergens een. Een idee is iets anders dan een inhoud. Je moet een idee hebben. [11.6s]

Janneke [01:13:31] Kun je het verschil uitleggen tussen idee en inhoud? [2.2s]

Jan Vromman [01:13:35] Als mensen, als studenten zeggen ik wil een film maken over, dan beginnen ze uit te leggen. Mijn zus is mishandeld door haar vader. Tot nu toe interesseert dit mij geen bal. En dan zeg ik altijd wat is het eerste beeld? Ja en dan wordt het interessant. En ik zeg, ik wil het niet weten. Nochtans ben ik heel begaan met inhoudelijke dingen en thema's en inhoud en visie. Maar het idee is precies zoals dit verhaal, zo'n lampje die gaat branden boven uw hoofd. Je hebt het idee, dat wil zeggen, ge ziet iets. Maar ge zijt daar niet goed bewust van. Een idee zou je kunnen koppelen aan visie en inhoud zou ik ook kunnen koppelen aan iets thematisch of zo. Maar ik denk dat je eigenlijk moet beginnen: Idee, visie. En dan gaan naar de inhoud en het thema. Dan moet je dat nu zelf gaan uitmaken. Maar als dat idee er niet is, wa zeddea dan filmer? Of wa zedde dan schilder? (...) Maar ook daar niet blijven natuurlijk. Maar ergens is er een idee. (...) Ik kom op een braakliggend terrein en dat ligt vol met rommel. En er is iemand bezig met die rommel te sorteren of te kijken wat ie nog kan verkopen als oud ijzer of zo. En die mens. Ik begin met die mens te babbelen en die zegt dat ie van Joegoslavië is. Joegoslavië bestaat niet meer. Dat was zo. Ik dacht bij m'n eigen ja, dat is interessant eigenlijk, wat ik hier zie. Zo die resten, Joegoslavië bestaat niet meer. Al die spullen zijn kapot. [135.1s]

Janneke [01:15:51] Bestaan ook niet meer. [0.3s]

Jan Vromman [01:15:52] Bestaan ook niet meer. Dus dat is een idee, Ja, dat is zoiets dat je boeit. In die situatie is er iets dat me boeit, zoals een garage, waar ze auto's maken en er staan massa's bloemen op de stoep voor de garage. Zeg, wat is dat nu voor een rare garage? Iemand die bezig is met bloemen, is dat misschien zijn vrouw die de bloemen doet? Allee het vuil, het smeersel en de auto. Goe, interessant, een idee. Ja, dat is iets visueel hè? Dat is iets dat je ziet. [30.6s]

Jan Vromman [01:16:25]En nu, met die laatste film kom ik in een instelling voor, om dat beleefd te zeggen, mensen met een zeer zware mentale beperking. Ik noem ze zotten. Ze zijn zo zot als ik weet niet wat en er is iets. Ik ben daar graag en ik vind dat wonderlijk om daar te zijn. Dan denk ik, maar wat is dat nu eigenlijk? Waarom ben ik hier nu zo graag? Wat boeit mij eigenlijk zo verschrikkelijk? Zo gaat dat bij mij. Dus ik zou zeggen, wat voor instrument heb je nodig? Dat is een soort visie idee, een soort iets dat je voor uw ogen ziet, hoort, klank, een soort, een soort vreemd amalgaam van beelden en geluiden. Zo een soort, ja, een soort... Ik heb dat in mijn boek omschreven als inspiratie zeker. Inspiratie zoals inspirée in het Frans, inademen. Dus dat, dat is eigenlijk het ding en al de rest. Al de rest, ik denk dat je dat kunt vatten. Uw eigen amalgaam die eigen fluïdum van dingen. Wanneer je daar een beetje greep op hebt. Dan weten we wel waar die camera moet staan, wat voor lens er moet zijn en of dat tegenlicht moet zijn of met licht. [87.3s]

Janneke [01:17:53]Ja, en dan kom je pas bij de hoe. Ja, ja. [2.6s]

Jan Vromman [01:18:52]Ja dus. Allee, ik denk dat ik heb dat je die behoefte hebt om iets te vertellen eigenlijk. Je zou het ook zo kunnen uitdrukken. De behoefte om iets te vertellen, je hebt de behoefte om iets te vertellen. Als je weet wat dat is, dan vind je daar de beelden en de klanken en de dingen voor. [17.6s]

Jan Vromman [01:20:35]Ook soms goed dat het hoofdpersonage in de schaduw staat tegenover een vrouw, maar dat er veel licht uit komt en dat hij in die schaduw toch nog voldoende zichtbaar is. Dat vraagt weer werk van een discipline. [10.0s]

Janneke [01:20:46]En dat beheers ik absoluut niet. Dan, dan zie ik het voor me en dan zou ik het willen vertalen. Maar ik heb nog nooit. Ja, ik heb maar één keer de rol van echte regisseur gehad. [10.1s]

Janneke [01:20:57]En als ik film. [0.7s]

Janneke [01:20:58]Dan Misschien moet ik dat gewoon eens een keer gaan doen dan dat. [3.0s]

Jan Vromman [01:21:04]Als je dat idee hebt, en je zegt oei hoe moet ik dat nu doen dan? Vraag dat aan iemand. [4.4s]

Janneke [01:21:09]Ja, ja, ja. Maar... [1.9s]

Jan Vromman [01:21:11]Ben je bang om dat aan iemand te vragen?[1.9s]

Janneke [01:21:14]Ik .. Ja, eigenlijk wel. Dan moet ik nog de juiste mensen voor gaan vinden die ik het gewoon durf te vragen. Want ik ken er een heleboel die alleen maar voor geld komen optrommelen. En dat snap ik, want je moet er ook van leven. Hoe vaak ik niet de vraag heb gehad van, ach kan jij dit niet even monteren, dat kan jij toch zo goed? Hallo, ik heb al weinig tijd. Dan moet ik dat gratis gaan doen. Ik snap het. [24.4s]

Jan Vromman [01:21:40]Maar ja, dat zijn de dingen waar je mee in gevecht gaat hé. [5.6s]

Janneke [01:21:46]Want dat is de dagelijkse realiteit. [2.1s]

Jan Vromman [01:21:49]Dus wat heb je nodig om film. En wat zijn de dingen dan die de moeite zijn om om. Welja, dat is misschien een antwoord op die vraag. [6.6s]

Janneke [01:22:50](ik leg uit dat ik ook denk aan essay). Maar een essay is van oorsprong eigenlijk als je het van het Frans hebt...[3.3s]

Jan Vromman [01:22:55]dat is proberen. [0.0s]

Janneke [01:22:56]Ja proberen. Oefening dus. Dat past heel goed. [2.0s]

Jan Vromman [01:22:59]In tegenstelling tot wetenschap kun je met een Essay niet onderbouwde dingen poneren. [5.3s]

Janneke [01:23:09]Is dat wat ook een defintie van Essay is?[0.6s]

Jan Vromman [01:23:11]Ja, ja, maar Essay heeft veel, ik heb er zelf ook een hoofdstuk over geschreven. Ik denk het wel, maar ik weet niet meer waar. Maar het is of of. Ja, ik weet het niet goed. Amai dat vind ik wel indrukwekkend. Ik heb nog niemand gezien die zo... [13.3s]

Janneke [01:23:24]Ja, ik, ik schrijf gewoon in Ja, ik heb dingen echt onderstreept hoor. [3.5s]

Jan Vromman [01:23:31]Je hebt dat echt gelezen. (lacht)[0.0s]

Janneke [01:23:35]Ja, ik heb niet overal geschreven, maar. Dingen die mij dan raken, die onderstreep ik dan. [6.1s]

Jan Vromman [01:23:44]Ja. [0.0s]

Janneke [01:23:45]Ik denk dat er voorin wel heel wat krabbels zitten en meer achterin. Is dat gek? [7.0s]

Jan Vromman [01:23:56](lacht) Stel nu dat ik mijn eigen boek in de uitverkoop zie en iemand heeft daar al in gekrabbeld. Dat is wel mooi eigenlijk hè? [5.1s]

Janneke [01:24:12]Ik weet niet of je essay er echt zo in had zitten, maar dat maakt ook niet zo heel veel uit denk ik. [5.0s]

Jan Vromman [01:24:18]Een essay in de wetenschap is, is een soort van... De filosoof kan een essay schrijven en dat is een soort vrijheid van het proberen dat hij daar kan permitteren. Ja, dat is. Dat is een soort avontuurlijk gegeven. En dat is in de film dus sprake van Art et Essay, de kunstfilm in het Frans noemt Art et Essay. Kunst en proberen eigenlijk. Zie het het is een cinema, dus ze hadden zalen, in Frankrijk noemde dus de zalen die de betere film toonden de Salle de Art et Essay. [41.9s]

Janneke [01:25:03]Oké. [0.0s]

Jan Vromman [01:25:05]Daar zie je de experimenten eigenlijk, hè? Experimenten, geëxperimenteerd. Ja, zou kunnen essay vervangen door experiment. [6.9s]

Janneke [01:25:12]Experiment. Ja. [0.7s]

Jan Vromman [01:25:14]Want ook in het experiment hebben we natuurlijk een visie en een kijk. En een. [3.5s]

Janneke [01:25:20]Ja, nee, dat is ook zo. Of of het het komt. Gaandeweg heb ik voor mezelf, heb ik geprobeerd om het idee los te laten om daar niet meteen weer allemaal te verwachten. [8.3s]

Jan Vromman [01:25:29]Zoals iemand bezig is met dingen en plotseling iets ontdekt. De wetenschapper voegt twee dingen samen het kan niet zo.. [7.1s]

Janneke [01:25:37]Boem haha,.. [0.1s]

Jan Vromman [01:25:38]Ja en Ik kan daar dat mee doen. En dat en dat doen. [1.8s]

Janneke [01:25:40]Wel, en zo ben ik letterlijk gaan filmen. [1.5s]

Jan Vromman [01:25:43]Gefilmd, gefilmd, filmisch zelfportret. Ja. [3.0s]

Janneke [01:25:48]Maar wat denk je dan wel? Wat betekent dat voor je? [2.5s]

Jan Vromman [01:25:51]Dat je naar jezelf kijkt? [0.3s]

Janneke [01:25:53]Naar jezelf kijkt. [0.5s]

Jan Vromman [01:25:55]Eigenlijk wel hè? Nu, als een schilder een zelfportret schildert, zit ie dan in de spiegel te kijken, toch of niet? [8.8s]

Janneke [01:26:04]Ja. Dan kijk je jezelf recht aan. [0.7s]

Jan Vromman [01:26:05]In de spiegel en dan zegt ie: Wat denk ik nu over mezelf? En wat je denkt over jezelf, geef je vorm.[6.9s]

Janneke [01:26:13]Ja. [0.0s]

Janneke [01:26:14]Maar wat ik maak is niet precies dat. Dus dan vind ik die term ook weer niet kloppen. [3.6s]

Jan Vromman [01:26:18]Want doe je dan? Geef eens een filmisch zelfportret. [2.2s]

Janneke [01:26:23]Ik heb daar soms mezelf in beeld. Maar het is veel vaker wat mijn oog ziet wat ik in beeld brengt. Het is veel meer mijn persoonlijke. [11.0s]

Jan Vromman [01:26:35]Uw subjectieve, uw manier van kijken. [1.6s]

Janneke [01:26:38]Ja. [0.0s]

Janneke [01:26:40]En ik denk dat dat iets is. Dat vind ik een essentieel ding eigenlijk. Als je iets maakt dat je je eigen blik en je eigen fascinatie volgt en daarmee vanzelf eigenlijk al van oh, maar dit wil ik vastleggen, dit, dit is iets voor mij. [18.1s]

Jan Vromman [01:26:59]Maar t is, zoals enorm veel documentaires zijn gebaseerd op portretten eigenlijk, hè, Ze maken een portret. [6.0s]

Janneke [01:27:06]Ja. [0.0s]

Jan Vromman [01:27:07]Dan zeg ik altijd, je heb de geportretteerde en de portretteerder. En het is weer die spanning tussen die twee hè. Dat wil zeggen, jij geeft uw mening over dingen. Als er geen mening is, dann zit in een portret zoals televisie dat doet. [14.0s]

Janneke [01:27:22]Ja, want die moeten objectief zijn. [2.1s]

Jan Vromman [01:27:25]Maar dat zijn ze natuurlijk niet. Maar ze hebben een manier van doen. Ze maken een portret van een bekende voetballer. Dus dat eigenlijk is altijd hetzelfde. En dat is dan eigenlijk zeggen: bravo, Fantastisch. Ze zeggen ook iets, zeggen ze hebben ook een visie op. Het is dan de visie van de mainstream van de, van de keeper dan, was het een van de uitspraken dat ze grappig vinden. Maar je kunt die... En ik denk aan een zelfportret ook. Kijkt u denkt na over uw eigen blik of over uzelf. Als jij nu uzelf wil tonen, wat gaat er als achtergrond nemen? Ga je die boom nemen? Of van uw buurt nemen. Ga je in beweging zijn of ga je stilstaan? Dus dat is al het ruwe zelfportret van uzelf in beeld brengen. Dan ga je spreken, ga je voice off doen, uw stem, maar op uw beeld, je ziet dat en hoort Janneke spreken. En als ze dan spreekt, spreekt ze dan terwijl dat ze is. Is de stem dan opgenomen in een café? Of heeft ze die stem opgenomen in de stilte? Met een heel goede micro? Heel dicht bij dat dat warm klinkt. Dus eigenlijk ben je met dat zelfportret al eindeloos, alle, alle dingen aan het mogelijk maken. En inderdaad, inderdaad, maar dat is eigenlijk iedere film. Wat ik in het begin ook zei, iedere film is een zelfportret. Gij kijkt zo naar de dingen. En in de wijze waarop jij kijkt naar de dingen, portretteer u uzelf. [99.8s]

Janneke [01:30:45]Ja, die, die heb ik ook. [0.8s]

Jan Vromman [01:30:46]Maar misschien is het dan veel minder interessant ja.[1.7s]

Janneke [01:30:50]Zie je, dan wordt het weer zo letterlijk. [1.1s]

Jan Vromman [01:30:51]Dus je heb die, hebt die andere gekozen? [2.1s]

Janneke [01:30:54]Ja, daar begin ik mee. Maar ik vind bijvoorbeeld deze, die nam ik daarvoor op, die vond ik ook heel mooi. En dit, voor mij is het meteen Ik interpreteer als het ware van ja, dit is nieuw leven.[12.1s]

Jan Vromman [01:31:08]Het is heel veel hè. Ja nieuw leven en toch ook een beetje die, die dorheid en die ja, ja dus Oké, da's goed. En dan dit allee, je zou kunnen zeggen. Dat beeld is [12.0s] [01:31:20]een aanzet, [0.2s] [01:31:20]een start. [0.1s]

Janneke [01:31:21]Ja. [0.0s]

Jan Vromman [01:31:25]En dan kom je onvermijdelijk in een soort narratie terecht. [3.1s]

Janneke [01:31:29]Eigenlijk wel, hè? Ja, ja, dat zal vanzelf gebeuren waarschijnlijk. Maar dan? Dan probeer ik daar dus niet op vast te lopen. [6.1s]

Jan Vromman [01:31:36]Maar je hebt wel, wat je hier doet. Dat doen de grootste cineasten ook zo. Sokoerov doet dat ook, hè? Een speler, een voice en dan gaat hij plotseling, een landschap gedurende 20 minuten filmen. Dat je denkt, dat is het landschap, dat is dat. Dat valt alles samen. Dat zegt alles. [18.4s]

Janneke [01:31:57]Ja en wat ik dan soms wel moeilijk vind als het zo totaal is. Dan denk ik ja en wat? Wat? Wat wil je me nou zeggen? Ik ben geneigd om juist heel erg dichtbij te gaan zitten. [9.2s]

Jan Vromman [01:32:07]En dan heb je bijvoorbeeld klank. [1.3s]

Janneke [01:32:09]Ja. [0.0s]

Jan Vromman [01:32:11]In geval van dat beeld denk ik onmiddellijk. Wat is dat nu? Nu is dat een begin, dus je begint aan de klank. En in die 20 minuten scène is er ook een stem die begint te spreken. Ben je er weer helemaal, dan wordt dat weer. Er is een d'rvoor, van dat beeld 20 minuten, is een ervoor en erna. Spiritual voices is dat denk ik. Hij heeft dan ook als je dat uitlegt heel lang gezocht naar dat landschap. Maar dat juiste beeld. Totdat hij dacht dat is het. Ja voila, ik weet niet of dat een antwoord is.[46.2s]

Jan Vromman [01:33:01]Ja, en als we dan heel even teruggaan naar wat dat betekent filmisch. Het zelfportret, dan hoor ik jou dingen wel zeggen, van ja, dat zou het wel eens kunnen zijn. Die blik in jezelf zien dat je je referentiekader eigenlijk tonen. Maar wat is dan wat het filmisch maakt? Waarom zou je dat niet gewoon met een foto kunnen doen? Of is het dan het wat ervoor en erna komt wat je dat al zei? Of is het de klank toevoeging? Of is het alles tegelijk?[31.8s]

Jan Vromman [01:33:34]Dus. Al die dingen. Ja, al die dingen. Maar wat is het filmische. Dat is toch de factor tijd? Dus de bij de foto is dat het moment en bij de film is dat tijd. En tijd, dat hoeft niet met klank te zijn, maar tijd is tijd en dus uw klein beeld daar van die boom, dat is filmisch. Is dat nu genoeg om te zeggen: ah dat ist, ik ga dat in een installatie of een tentoonstelling neerzetten en dat is het. Dan ga je waarschijnlijk iets verder moeten gaan. Nu heeft dat, wat was het, één minuut geduurd of zo, die opname? [51.6s]

Janneke [01:34:26]Ja, ja. Zoiets.[1.5s]

Jan Vromman [01:34:28]Het is waarschijnlijk te weinig om daar te staan op zichzelf. [4.1s]

Janneke [01:34:36]Ja. [0.0s]

Jan Vromman [01:34:37]Het wordt iets anders, interessants, als daar twintig van die zelfde.. Je hebt er intussen, je hebt daar een stuk of vijf gefilmd?[9.0s]

Janneke [01:34:48]Ja. [0.0s]

Jan Vromman [01:34:49]Daar wordt het weer al iets interessanter. Ik bedoel, dan begin je te creëren eigenlijk, vertrekkende van dat. Maar ik denk dat tijd het antwoord is op die vraag: Wat maakt het geen schilderij, geen foto? Dat is dan toch die tijd. Hoe weinig of hoeveel, dat er gebeurt. Een tijd dan heb je, ja waar gaan we naartoe? Dan kom je in die dingen terecht. Hoe klassiek dat het ook is. Maar ik hoor mij dat vaak zeggen tegen studenten. Ja, maar het is allemaal goed. Ik kreeg laatst iemand binnen die zei : Waar ik van hou is het vredige en het rustige dat de natuur mij brengt. Ik wil beelden maken en ook

heel nabije beelden van de natuur. Dan denk ik ja, dan ontbreekt er iets, dat gaat niet, er ontbreekt iets. Ik zeg en dan? Wat ja je dan doen? Waar ga je ons naartoe brengen, wat ga je dan precies vertellen. Het schilderij waar hij vanuit vertrokken was, was Le déjeuner sur l'herbe van Manet. Dan dacht ik bij mij, dan heeft ie niet goed naar dat schilderij gekeken. [76.1s]

[01:36:05](we vatten samen wat er op dat beeld te zien is)[0.0s]

Jan Vromman [01:36:24]Dus vreedzaamheid en kalmte? Ik zeg dat is hier toch male gaze of wat, wat is dat allemaal? De student zegt, ja die male gaze dat interesseert mij allemaal niet, maar wat mij interesseert is... [13.0s]

Janneke [01:36:39]Dan moet je een ander schilderij pakken. [1.0s]

[01:36:40](we gaan hier nog even op door, wat je dan zou kunnen laten zien met die natuur)[0.0s]

Jan Vromman [01:37:11]Je moet eigenlijk duidelijk maken. Dus. Hij moet. Ja, ja, dat is dan. Dat krijg je filmisch. Je zou kunnen zeggen: op een bepaald niveau is het altijd vertellen, niet per se plot en karakters. En nu gebeurt er iets en het personage, op het einde van de film heeft hij een evolutie doorgemaakt. De basic metamorfosis zoals ze zeggen. Dat hoeft niet. In de meeste speelfilms is dat zo, maar uh. Maar je moet wel iets vertellen denk ik wel. En dat zit dan weer met communicatie publiek. Uw idee duidelijk maken, uw visie duidelijk maken, maar niet gevangen zetten of ook niet reduceren. Dat is zoals een gedicht hè. Een goed gedicht, je zou kunnen zeggen: ik versta het niet, en toch kun je zeggen: Ja, maar ik heb er wel van gehouden, er is iets dat klopt. [59.3s]

Janneke [01:38:10]Ja, want, Ik vind wel. Dat is interessanter dan dat je het letterlijk gaat uitleggen. Dat vind ik...[5.8s]

Jan Vromman [01:38:19]Het is waar, is waar. Vaak vind ik, ik heb dingen gemaakt dat ik te veel uitleg. Achteraf gezien zo hè, van kan ik dat nu echt laten? Van zo'n documentaire, waar je van alles uitlegt. Maar aan de andere kant hoor ik dan studenten zeggen Ik ben tegen Talking Heads, zeg ik oké, geen Talking Heads. Ja, nee, er moet niet gesproken worden. Ik wil alleen maar laten voelen en tonen. Ja dat is ook een cliché, ik bedoel het zijn allemaal clichés. [31.7s]

[01:41:44]Ik vertel dat ik aan het werken ben aan de video over mijn boom, hier pak ik het gesprek weer op:[0.2s]

Janneke [01:41:45]En ik weet dat mijn publiek dat gevoel nooit gaat hebben. Maar ik wil dat gevoel wel proberen te sturen, dus daar vind ik die muziek super passend voor. [3.1s]

Jan Vromman [01:41:48]Dus we moeten wel dat gevoel hebben. We moeten wel die tragedie van die boom die verdwijnt. [5.3s]

Janneke [01:41:55]Ja. [0.0s]

Jan Vromman [01:41:57]Hoe eenvoudig dat dat is. Dat is heel mooi. Er zijn boeken over geschreven, over dat soort dingen. [4.2s]

Janneke [01:42:19]Ik heb een timelapse gemaakt vanuit het raam. De lichtomstandigheden veranderen continu. Soms zie je ook hoe vies het raam is, want dan zie je letterlijk vlekken. En dat vind ik wel mooi. Dat rauwe. [6.0s]

Jan Vromman [01:42:26] En heb je nog klank buiten de muziek? [2.5s]

Janneke [01:42:30]Ja, in het begin zitten wel de opnames dat ik onder de boom sta en dan hoor je echt de vogels. Ik ga hem gewoon laten zien. Ik ga me daar niet over schamen, het is een stuk. Dus het is een middenstuk. Er moet dus nog iets voor en nog iets na. Maar ja, voor mij werkte dat dus al. [14.5s]

Jan Vromman [01:48:46]Dat zijn wel mooie dingetjes. [0.5s]

Jan Vromman [01:55:13]Ja, kijkdát is een eenvoudig, eenvoudig verhaal. Dat is een eenvoudig verhaal. Ja, ja, dat is goed. Monteren kun je inderdaad, dat heb je geen last van. Meer moet dat toch niet zijn? Dan zou je maar zo. Wat maakt u nu? Wat frustriert u dan? [24.6s]

Janneke [01:55:39]Dat ik, dat ik het misschien moet duiden waar het voor... maar, allereerst wat ik dat zeg. Ik heb een hoop dingen uitgelegd, van tevoren al. Maar is er bij jou ook een soort weemoedig gevoel? [10.7s]

Jan Vromman [01:55:51]Door de muziek vooral, jaja. De rest gaat heel snel, want ik weet dat ik daar zou. Wat ik zou doen is dat ik ook niet altijd met die vele frames per seconde werken. Ik zou meer zo echt. Een minuut. [15.6s]

Janneke [01:56:09]Gewoon laten staan. [0.5s]

Jan Vromman [01:56:10]Ja, ja. [0.5s]

Jan Vromman [01:56:13]In een normale tijd kan zo ja, plotseling. Maar dat heeft ook te maken met de muziek en je moet uw punt nog maken, met een boom die weg is. Misschien kan de muziek dan gedaan zijn, dan hoor je de auto's.. Misschien is dat al, dus het is nog niet af. [10.6s]

Janneke [01:56:38]Nee. [0.0s]

Jan Vromman [01:56:38]Maar het is interessant. Ja, en ik weet niet hoe lang dat duurde nu? 3 minuten of zo iets? Stel nu dat dat filmpje 4 minuten is en dan je toch een beetje zoals ik met die 43 films of zo iets. Ja, dat is nog zelfs gesofisticeerder dan de mijne. Omdat ik alleen maar werk met camera registratie en geen montage. [17.4s]

Janneke [01:56:57]Ja. [0.0s]

Jan Vromman [01:57:00]Er moet dat toch niet meer uitgelegd worden? Dat is duidelijk. Als u met de klank aandachtig zijt, is dat duidelijk. Dan is die boom weg. [10.3s]

Janneke [01:57:11]Ja. [0.0s]

Jan Vromman [01:57:16]Nu is zo'n clip prachtig omdat je...[2.0s]

Janneke [01:57:20]Omdat de muziek leidend is ja. [0.2s]

Jan Vromman [01:57:24]Ik mis nog zo een soort. Eenvoud. [3.5s]

Janneke [01:57:29]Ik snap wat je bedoelt. [0.6s]

Jan Vromman [01:57:31]Een moment van pure eenvoud, dat boompje staat daar en dat ist. (lacht) [2.0s]

Janneke [01:57:37]Maar ik denk dat ik wel een mooi beeld heb voor eenvoud. Wil ik toch even laten zien ook, want ik ben op een gegeven moment ook toen de boom weg was, ben ik ook zelf op de plek gaan staan waar de boom was. Ik ben ook echt gewoon zo'n twintig minuten voor mijn huis gaan staan. Dat is dus in beeld misschien 10 seconden, maar ik sta daar met een rode muts en een rode jas, om het rood nog even terug te brengen. En er komen van burens allemaal reacties op. Dat is wel leuk. [25.7s]

Jan Vromman [01:58:04]En waar staat dat dan? Waar speelt zich dit allemaal af? [2.4s]

Janneke [01:58:12](*ik laat een opname op mijn telefoon zien*) Ik zit er echt tegenover. Dit is mijn huis. Ja. Daar staat de camera. En ik ben dus hier naar de boom aan toe lopen. Ik weet niet wat het is. Ik heb maar eens teruggekeken. Deze dat doe ik ook. Ik film super veel en ik kijk niet alles terug. Nou ja, dan switch naar mijn voeten. Daar stond ie dus. Dus als je zegt van dat mag een moment van rust en stilte en bam, dan kan ik ook dit hier gewoon naar toe. Dat was hem, daar waren zijn wortels, daar leefde hij van. [33.7s]

Jan Vromman [01:58:47]In dat zelfde totaalbeeld. Heb je dat ook? [2.0s]

Janneke [01:58:50]Ja. [0.0s]

Janneke [01:58:52]Ja en en hier ligt ie hè? Dat heeft ie gewoon opzij. En oh ja, daar is mijn oog dan. [8.2s]

Jan Vromman [01:59:04]Nu zou ik daar in dat concept. Zou ik mezelf niet tonen.[4.8s]

Janneke [01:59:10]Nee. Nou ja, ik vind het wel goed hoe ik daar zelf stond. Dat wel.[2.6s]

Jan Vromman [01:59:17]Ja, ik weet het niet. Het is mooi dat die die, die wonden, ja die wonden ziet. Dat is heel goed. Ja. [6.4s]

Janneke [01:59:25]Ja, ik heb. Ik heb er heel veel over vastgelegd en ik wil daar iets mee en en en. Ik heb ook. Als je het dan ook over een idee. Dan. Dan zag ik inderdaad dat beeld vormen van die boom die zo mooi rood was en die nu weg is. [12.4s]

Jan Vromman [01:59:38]Kijk, dat artistieke, die dan, die die naïviteit van die twee rode blaadjes, dat is filmisch en dat is schoon en dat is onscherp. En dan maar toch scherper. Meer moet dat niet zijn. En hebt u mij drie dingen laten zien of niet? Dan kunnen jullie uw ogen en oren en gij met uw vriend erbij. Ja, dat is toch als artistiek onderzoek? Dat zijn die experimenten, die zijn die experimenten. Das toch mooi?[24.9s]

Janneke [02:01:59]Ja, en reflecties daarop. Vooral de inzichten die je krijgt door gewoon zo te werken. Voor jezelf, met jezelf. [6.1s]

Jan Vromman [02:02:05]Vooral. Dus ge zijt niet ongelukkig, hebt het graag gedaan. [2.6s]

Janneke [02:02:09]Ja, nee, absoluut. Ja en en dat is eigenlijk al iets wat ik zo graag naar buiten wil brengen. [5.0s]

Jan Vromman [02:02:14]Ja, ja, ja. [0.5s]

Janneke [02:02:16]Door gewoon laagdrempelig aan de gang te gaan, zonder verwachtingen van anderen. Maken![5.4s]

Janneke [02:04:21]Wat ik hier nu doe, wat ik er voor is voor mij super belangrijk is, is ook iets wat ik als docent is wil uitdragen. Zie jij in wat ik hier nu aan het doen ben? Zit in dat stuk van die faalangst wat je beschrijft, Zit daar ook een bepaalde urgentie die je nodig? Is er iets nodig in het onderwijs? [21.2s]

Jan Vromman [02:04:44]Ja, dat hoe dat die ervaring pedagogisch kan worden bij manier van spreken. [7.0s]

Jan Vromman [02:05:02]vind wel, tja. Het werk als kunstenaar. Als kunstenaar zelf. Wat mij betreft gaat het altijd wel over iets dat ik of een urgentie zag op een bepaald moment vertellen. Natuurlijk, heel veel. Mensen zijn bezig met identiteit en zo en hun eigen hun eigen zijn in de wereld en gender en hun. Man of vrouw zijn. Nou ja, die, dat is heel dominerend als als als ding tegenwoordig. Ikzelf blijf daar een beetje van af. Ik bedoel, dat soort jezelf tonen blijf ik ook een beetje vanaf. En ik weet niet of je als pedagoog in die richting moet gaan. Terwijl dat dat wel iets is wat ze allemaal mee bezig zijn, zeker de jongeren. Zou ik altijd toch naar een zekere mate, ik persoonlijk, naar een zekere maatschappelijke dimensie gaan in het formuleren van de opdracht. Het gaat tenslotte om hoe dat je opdrachten formuleert tegenover die mensen die je voor u hebt. En ik denk dat je voldoende zelf geëxperimenteerd hebt om te zeggen ja, het gaat dan om zelfportret gaan en portret gaan. Rond die boom zou je kunnen zeggen als een urgentie, dat is duidelijk. De yoga, dat is minder urgent is voor u een urgentie misschien je had dat nodig is, maar daar voel ik als buitenstaander... Het had geen urgentie voor mij. [102.7s]

Janneke [02:06:45]Nee, nee. [0.5s]

Jan Vromman [02:06:49]Dus dat daar een soort dimensie bijkomt die meer is dan uzelf. Bijvoorbeeld die boom. Dat vind ik. Ik vind dat zelf voor mezelf belangrijk. Ook al heb ik in veel films mijzelf getoond. Maar het gaat altijd over iets en ben altijd bezig over een onderwerp dat maatschappelijk is, of kritisch.[21.2s]

Janneke [02:07:11]Ja, maar daarin dan als je jezelf ook toont, ook wel hoe jij je verhoudt tot dat onderwerp. [3.6s]

Jan Vromman [02:07:17]Ja, ja, in de zin van. Ik ben totaal verloren. Dat onderwerp is te groot voor mij, wat moet ik daar in godsnaam mee doen? Dus dat soort dingen. Maar ik zou wel als als. Ik vind, het is heel bevrijdend dat ze naar mensen toe moeten gaan. Niet om die mensen te filmen, maar om met die mensen iets doen. Als pedagoog, als pedagoog, omdat. Zelfs in de afdeling documentaire vind ik het zo ongelooflijk, hoeveel moeite dat ze hebben om uit hun eigen cocon bubbel te breken. Ik zou zo opdrachten formuleren dat ze moeten contacten met mensen. Dat is enorm heilzaam voor hun geluk en voor hun personen. Dat zou ik pedagogisch meenemen en dan komt de arrogantie daar een beetje bij. In zoverre, er is een feest in een dorp. Wel ja, je gaat er naartoe. Spreekt met die mensen, je moet daarvoor geen interview doen. Maar doe iets. En dan?

Je wordt ook gedragen door het feit dat het moment dat je dan iets doet voor dat feest in dat dorp, waar die student van u woont, of in die wijk in de stad. En dan plotseling gaan we gedragen worden, want je bent weer geïnteresseerd in wat er morgen gaat komen. Er ontstaat dialoog, er ontstaat gesprek. Mensen kunnen zeggen ja maar jij snapt er helemaal niks van van wat we hier aan het doen zijn. Je bent dat vergeten en dat is wel het belangrijkste van ons feest. [103.2s]

Janneke [02:09:02]Ja. [0.0s]

Jan Vromman [02:09:03]Allee, dat te doen. Dat is toch goed voor de student? [2.1s]

Janneke [02:09:06]Ja, ja. [0.7s]

Jan Vromman [02:09:07]Dus ik zou in het formuleren van je opdrachten toch proberen dat dat ding te doorbreken. Die isolatie, die fixatie op het ik. [10.7s]

Janneke [02:09:19]Ja. [0.0s]

Jan Vromman [02:09:20]Je spreekt vanuit het ik. Om iets te vertellen vanuit het ik. [5.4s]

Jan Vromman [02:11:30]Dus die pedagogische opdracht. Ik denk dat ook toch alles te maken heeft, ook met waar we het al over gehad hebben, de vreugde tot het maken en de vreugde van het maken. Ja, ik denk gewoon dat er toch, dat je dan, wat je ook doet, dat dat is om in contact te komen, om contact te maken, om mensen te zien. [27.3s]

Janneke [02:11:57]Om ja. [0.5s]

Jan Vromman [02:11:59]Liefde, altijd liefde voor de studenten. Het is alleen maar dat. (lacht)[5.1s]

Janneke [02:12:04]Ja nee, Maar ik denk wel. [2.0s]

Janneke [02:12:08]Ja, ik herken wat je zegt hoor. Dit is voor mij een voorstadium, een noodzakelijk voorstadium voordat ik naar buiten kan. [8.6s]

Jan Vromman [02:12:17]Ja maar het is geen kritiek natuurlijk. [0.5s]

Janneke [02:12:17]Geen nee, nee. Nee, maar ik. Ik begrijp wel wat dat je zegt van je moet ook zeker niet hierin blijven hangen.[4.7s]

Jan Vromman [02:12:23]de inhoud van uw filmkes zijn potentiële opdrachten naar die studenten toe he, te kunnen zeggen Breng eens een dagelijkse bezigheid van uzelf in beeld. [9.6s]

Janneke [02:12:33]Ja. [0.0s]

Jan Vromman [02:12:34]Maar ik vind altijd hoe beperkender of hoe strakker dat je de dingen formuleert, hoe beter dat is voor de student. [9.3s]

Janneke [02:12:44]Ja. Of een bepaalde beperking geven en de rest vrij. [3.8s]

Jan Vromman [02:12:49]Ja, bijvoorbeeld maak iets over uzelf, maar ge komt zelf niet in beeld. [4.3s]

Janneke [02:12:54]Ja, ja, precies,. [0.7s]

Jan Vromman [02:12:59]En maar maar 3 minuten duren. Goed, is goed, want ik heb vaak leraars gehad en nog steeds, die zeggen nu moogt uw eigen taal als auteur ontdekken en je maakt een filmke. Maar dan zeg ik. [13.6s]

Janneke [02:13:13]Nee, dan blokkeer je toch ook. [1.0s]

Jan Vromman [02:13:15]Je blokkeert en pedagogisch hebt je niks daaraan. Als ik zeg, je moet een documentaire maken in de black box, Dat is oeioei, kleur kostuum. Alles. Alles. Plotseling moeten ze zich gaan realiseren wat er dan is. Ze kunnen een kraan beweging maken, of met met een dolly, ze kunnen dingen doen die ze nog nooit geprobeerd hebben, omdat ze in de afdeling documentaire zitten. Dan moeten ze nadenken over iets in beeld. Ja, dat is denk ik de pedagogie is die beperking. [28.8s]

Janneke [02:14:08]Ja, ja, want ik denk dat dat het de kern is van wat we doen wil. We willen ze niet per se. Bepaalde technieken heel precies aanleren. Of dat komt gaandeweg, maar de essentie is gewoon dat we ze leren om plezier te hebben met het medium. En daar dan verder in willen groeien en dan dus de techniek gaan leren. Maar allereerst vind ik echt: ontdek eens wat je er mee kan. [24.3s]

Jan Vromman [02:14:35]Ja, zoals gezegd concrete opdrachten voor jongeren. [3.1s]